

Dr Nikola Fijan,

Zavod za biologiju i pedagogiju riba i pčela,
Veterinarskog fakulteta, Zagreb

O nekim tendencijama u organizaciji suzbijanja bolesti pastrva u svijetu

Poznato je, da bolesti predstavljaju veliku opasnost za uspješnost intenzivnog uzgoja životinja, pa i riba. Zbog toga u nekim zemljama, pa i u našoj, postoje zakonski propisi, kojima je cilj zaštita interesa ribarstva. Simpozij o bolestima ribe, održan u Münchenu 1965, kojeg je organizirao Internacionalni ured za epizootije (OIE) iznio je prijedloge koje bi bolesti riba trebalo obavezno prijavljivati i suzbijati u nacionalnim i internacionalnim razmjerima (vidi Ribarstvo Jugoslavije br. 6/65). O ovim problemima raspravljalo se i na IV zasjedanju Evropske savjetodavne komisije za slatkodvodno ribarstvo (EIFAC) u Beogradu. Na tom zasjedanju delegat Irske vrlo je uporno tražio, da se sredi današnja dosta loša situacija u pogledu kontrole prenošenja bolesti riba u nacionalnim i internacionalnim razmjerima. Naime, u Irskoj nije bilo zaraznih bolesti pastrva, no one su uvozom ikre i žive—ribe umesene. EIFAC je zaključio, da FAO treba sakupiti podatke o zakonskim propisima o prijavljivanju i suzbijanju bolesti riba u svim zemljama članicama, te da treba stupiti u tijesnu suradnju s Komisijom za bolesti riba OIE.

Dok su na međunarodnom planu akcije relativno spore, dvije zemlje s najrazvijenijim i možda najnaprednijim pastrvskim ribnjačarstvom, Danska i SAD, prišle su konkretnijim mjerama da zaštite svoje interese, tj. da osiguraju nesmetani razvoj ovoj, za njih važnoj, grani privrede i da plasman svojih proizvoda na inozemnom tržištu učine što sigurnijim.

Danska je početkom ove godine zabranila svaki uvoz pastrva i ikre, da spriječi unošenje veoma opasne zarazne bolesti, tj. zarazne nekroze pankreasa pastrva (IPN), koju uzrokuje virus. IPN je posljednjih godina prenesena iz SAD u Francusku i Englesku. Nadalje, prema neslužbenim informacijama, u Danskoj se provode radikalne mjere u svrhu iskorjenjivanja virusne hemoragične septikemije pastrva, koja nanosi znatne gubitke, a ujedno predstavlja i opasnost da bi mogao biti zabranjen izvoz danskih pastrva u SAD, gdje te bolesti još do sada nema. Radikalnim mjerama uspjelo je ovu bolest iskorjeniti na oko 50% ranije zaraženih

danskih pastrvskih ribogojilišta. Lično je mišljenje autora ovog članka, da danski uzgajai pastrva nastoje spremni dočekati budućnost, kada će prijedlozi o novim međunarodnim propisima o suzbijanju i prijavljivanju bolesti riba biti prihvaćeni i ući u primjenu. Tada će danske pastrve, koje već i sada gotovo nemaju konkurenata, dobiti još jednu prednost na međunarodnom tržištu, tj. bit će sigurno slobodne od zaraznih bolesti.

U SAD je veliku akciju u pogledu suzbijanja i sprečavanja bolesti riba nedavno započelo Američko ribarsko udruženje (osnovano pred 96 godina), čiji su članovi gotovo svi veći proizvođači riba. To udruženje osnovalo je 1964. Komitet za bolesti pastrva. Direktna razlog osnivanja Komiteta bile su velike štete koje je praksi nanosila IPN. Komitet je podnio izvještaj na godišnjem sastanku udruženja 1965. Udruženje je donijelo dvije rezolucije. Prva govori o osnivanju nacionalnog servisa za prijavljivanje bolesti riba. U tu svrhu Komitet za bolesti riba sastajat će se jednom godišnje da procijeni situaciju, preporuči standardne metode za otkrivanje i dijagnosticiranje bolesti i daje preporuke za efektivno suzbijanje bolesti riba. Zatraženo je također da se pojača aktivnost i sredstva naučnih ustanova i dijagnostičkih službi koje se bave bolestima riba. U drugoj rezoluciji traži se, da se spriječi mogućnost unošenja virusne hemoragične septikemije pastrva iz Evrope u Ameriku. Ta bolest nanosi ozbiljne gubitke u mnogim zemljama Evrope, a nije još proširena u Sjevernoj Americi. Stoga je preporučeno da svi zainteresirani poduzmu dobrovoljnu akciju i da više ne uvoze živu ribu ili riblja jaja iz Evrope. U iznimnim slučajevima može se pristupiti uvozu, ali samo ako se može dobiti certifikat od kompetentnih autoriteta, da je uvezena živa riba ili ikra slobodna od zaraznih bolesti.

Ovu situaciju u svijetu prikazali smo stoga, da bi upozorili našu ribarsku javnost na spomenute tendencije i mjere, kako bi i naša zemlja mogla poduzeti sve potrebno da spremno dočeka budućnost.